

AJÁNLÁSOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2009. június 23.)

az európai statisztikai rendszerben használandó referencijellegű metaadatokról

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2009/498/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikkére,

mivel:

- (1) A nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok számára készült, európai statisztikákra vonatkozó magatartási szabályzat⁽¹⁾ 15. elvet sorakoztat fel az intézményi környezettel, a statisztikai folyamatokkal és a statisztikai eredményekkel kapcsolatban.
- (2) Az európai statisztikákra vonatkozó magatartási szabályzatban szereplő 15. elv, amely az európai statisztikák hozzáférhetőségével és világosságával foglalkozik, hangsúlyozza, hogy a statisztikai adatokhoz kapcsolódó metaadatok dokumentálását szabványosított metaadatrendszernek megfelelően kell végezni.
- (3) A referencijellegű metaadatok minden statisztikai hivatal metaadatrendszerének szerves részét képezik.
- (4) Az európai statisztikákra vonatkozó magatartási szabályzat elfogadásával a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok elkötelezték magukat, hogy kiváló minőségű statisztikai adatokat állítanak elő; ez egyúttal átláthatóbb és összehangoltabb folyamatokat kíván meg az adatminőségről szóló jelentések készítése tekintetében.

- (5) A Nemzetközi Fizetések Bankja, az Európai Központi Bank, a Közösség statisztikai hivatala (Eurostat), a Nemzetközi Pénzügyi Alap, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, az Egyesült Nemzetek Szervezete és a Világbank által indított, az adat- és metaadatcserére és -megosztásra közös technikai és statisztikai szabványait lefektető SMDX-kezdemenyezés keretében kidolgozták a statisztikai adatok tartalmáról szóló SDMX-iránymutatókat, amelyek az európai statisztikai rendszeren belül összehangolt referencijellegű metaadatok létrehozását és alkalmazását segítik elő.

- (6) Jelentős hatékonyságnövekedést eredményez, ha a referencijellegű metaadatok előállítására az európai statisztikai rendszeren belül statisztikai fogalmak harmonizált listája alapján történik, amelyet ugyanakkor a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok szükség esetén speciális statisztikai területek statisztikai fogalmaival egészíthetnek ki.

- (7) Az európai statisztikákról szóló, 2009. március 11-i 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁾ hivatkozási alapot képez jelen ajánlás számára,

A KÖVETKEZŐKET AJÁNLJA A TAGÁLLAMOKNAK:

1. A nemzeti statisztikai hivatalok, amikor referencijellegű metaadatokat gyűjtenek különböző statisztikai területeken, illetve referencijellegű metadatokat osztanak meg az európai statisztikai rendszeren belül vagy azon kívül, alkalmazzák a mellékletben felsorolt statisztikai fogalmakat és alfogalmakat.

⁽¹⁾ A Bizottság ajánlása (2005. május 25.) a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok függetlenségéről, integritásáról és elszámoltathatóságáról (COM(2005) 217 végleges).

⁽²⁾ HL L 87., 2009.3.31., 164. o.

2. A nemzeti statisztikai hivatalok további statisztikai fogalmakkal egészítsék ki a fogalmak és alfogalmak fent említett listáját, amennyiben speciális statisztikai területek esetében erre szükség van.
3. A nemzeti statisztikai hivatalokat felkérjük, hogy rendszeresen tájékoztassák a Bizottságot (azon belül az Eurostatot) arról, hogyan alkalmazzák a mellékletben felsorolt fogalmakat és alfogalmakat.

Kelt Brüsszelben, 2009. június 23-án.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

Statisztikai fogalmak és alfogalmak listája (és azok definíciói)

Szám	Fogalom	Alfogalom	Definíció
1.	Kapcsolattartás		Az adatok vagy metaadatok terén illetékes kapcsolattartó személyek vagy szervezetek, valamint azok elérésének módja.
1.1.		Kapcsolattartó szervezet	Az adatok vagy metaadatok terén illetékes kapcsolattartó szervezet neve.
1.2.		Kapcsolattartó szervezeti egység	Egy szervezet kapcsolattartással foglalkozó részegysége.
1.3.		Kapcsolattartó neve	Az adatok vagy metaadatok terén illetékes kapcsolattartók neve.
1.4.		Kapcsolattartó személy feladatköre	A kapcsolattartás technikai vonatkozásaival kapcsolatos felelősségi körök, köztük módszertanra irányuló feladatok, adatbázis-kezelés vagy közzététel.
1.5.		Kapcsolattartási postai cím	Az adatok vagy metaadatok vonatkozásában illetékes kapcsolattartók levelezési címe.
1.6.		Kapcsolattartási e-mail cím	Az adatok vagy metaadatok vonatkozásában illetékes kapcsolattartók e-mail címe.
1.7.		Kapcsolattartási telefonszám	Az adatok vagy metaadatok vonatkozásában illetékes kapcsolattartók telefonszáma.
1.8.		Kapcsolattartási faxszám	Az adatok vagy metaadatok vonatkozásában illetékes kapcsolattartók faxszáma.
2.	Metaadatok frissítése		A metaadatelem adatbázisba történő felvételének, illetve módosításának időpontja.
2.1.		A metaadatra vonatkozó legfrissebb tanúsítvány	Annak a legutóbbi tanúsítványnak a kibocsátási időpontja, amely megerősíti, hogy a közzétett metaadatok továbbra is naprakészek, még ha tartalmuk nem is módosult.
2.2.		A metaadat legutóbbi közzététele	A metaadat legutóbbi közzétételének időpontja.
2.3.		Metaadat legutóbbi frissítése	Az az időpont, amikor a metaadat tartalmát a legutóbb frissítették.
3.	Statisztikai megjelenítés		
3.1.		Adatleírás	Könnyen érthető formában megfogalmazott leírás az adathalmaznak a közzétett adatokra és indikátorokra vonatkozatható fő ismérveiről.
3.2.		Osztályozási rendszer	Az objektumok csoportokba rendezése vagy felosztása közös ismérveik alapján.
3.3.		Lefedett ágazatok	A statisztikák által lefedett főbb gazdasági, illetve egyéb ágazatok.
3.4.		Statisztikai fogalmak és definíciók	Statisztikai megfigyelések statisztikai ismérvei.
3.5.		Statisztikai egység	Egység, amelyre az információkeresés és végső soron a statisztikai adatgyűjtés irányul.
3.6.		Statisztikai sokaság	Emberek, dolgok vagy események meghatározott osztályának valamennyi eleme.

Szám	Fogalom	Alfogalom	Definíció
3.7.		Referenciaterület	Az az ország vagy földrajzi terület, amelyhez a vizsgált statisztikai jelenség kapcsolódik.
3.8.		Hozzáférési idő	Az az időtartam, amely során az adat hozzáférhető.
3.9.		Bázisidőszak	Az az időszak, amely egy indexszám felállításához szolgál alapul, vagy amelyre egy állandó idősor vonatkozik.
4.	Mértékegység		Az adatértékek mérésére szolgáló egység.
5.	Referencia-időszak		Az az időszak vagy időpont, amelyre az adott megfigyelés vonatkozik.
6.	Intézményi megbízás		Olyan szabályok vagy más hivatalos utasítások együttese, amely a statisztikák gyűjtését, feldolgozását és közzétételét egy szervezet felelősségi, valamint illetékességi körébe utalja.
6.1.		Jogi aktusok és egyéb megállapodások	Jogi aktusok vagy egyéb hivatalos vagy nem hivatalos megállapodások, amelyek a statisztikák gyűjtését, feldolgozását és közzétételét egy szervezet felelősségi, valamint illetékességi körébe utalják.
6.2.		Adatok megosztása	Adatokat előállító ügynökségek között az adatok megosztásával és összehangolásával kapcsolatban létrejött megállapodások vagy eljárások.
7.	Bizalmas kezelés		Az adatnak az a tulajdonsága, mely meghatározza, hogy az adat jogosulatlan közzététele milyen mértékben sérelmes vagy káros az adatforrásra vagy más érintett félre nézve.
7.1.		Bizalmas kezeléssel kapcsolatos politika	Jogi intézkedések vagy más hivatalos eljárások, amelyek megelőzik azoknak az adatoknak a jogosulatlan közzétételét, amelyek lehetővé teszik a személyek vagy gazdasági egységek közvetett vagy közvetlen módon történő azonosítását.
7.2.		Bizalmas kezelés –adatkezelés	Adathalmaz-kezelésre alkalmazott szabályok, amelyek biztosítják a statisztikai adatok bizalmas kezelését és a jogosulatlan közzététel megelőzését.
8.	Közzétételi politika		Szabályok a statisztikai adatok érdekelt felek részére történő közzétételéről.
8.1.		Közzétételi naptár	A statisztikai adatok közzétételének ütemezése.
8.2.		Hozzáférés a közzétételi naptárhoz	Hozzáférés a közzétételi naptárban szereplő információkhoz.
8.3.		Felhasználók hozzáférése	Az adat-közzétételi politika meghatározása, valamint tájékoztatás a közzétett adatokhoz hozzáférő felhasználók köréről (pl. nyilvános vagy csak egy bizonyos felhasználói csoport számára biztosított hozzáférés), a felhasználók adatközzététellel kapcsolatos tájékoztatásának módjáról, valamint arról, hogy a közzétételi politika lehetővé teszi-e a statisztikai adatok közzétételét minden felhasználó számára.
9.	A közzététel gyakorisága		Annak meghatározása, hogy a statisztikai adatokat egy adott időszakon belül milyen gyakorisággal teszik közzé.
10.	A közzététel formája		A statisztikai adatok és metaadatok közzétételére szolgáló közvetítő eszközök.
10.1.		Sajtóközlemények	Az adatokkal kapcsolatos, rendszeres vagy időszaki sajtóközlemények.
10.2.		Kiadványok	Az adatokat nyilvánosságra hozó rendszeres vagy időszaki kiadványok.
10.3.		Online adatbázis	Tájékoztatás a közzétett adatokhoz hozzáférést biztosító online adatbázisokról.

Szám	Fogalom	Alfogalom	Definíció
10.4.		Mikroadatokhoz való hozzáférés	Tájékoztatás arról, hogy mikroadatok közzétételére is sor került-e.
10.5.		Egyéb	A fentiek között nem szereplő, eddig használt legfontosabb adat-közzétételi formák.
11.	A dokumentumokhoz való hozzáférés		
11.1.		Módszertani dokumentumok	A hozzáférhető módszertani dokumentumokhoz kapcsolódó leíró szövegek és referenciák.
11.2.		Minőségirányítással és -értékeléssel kapcsolatos dokumentumok	A minőségirányítás és -értékelés terén alkalmazott eljárások dokumentumai.
12.	Minőségirányítás		Egy szervezeten belül a statisztikai termékek és eljárások minőségének irányítására felállított rendszerek és keretek.
12.1.		Minőségbiztosítás	Minden olyan rendszeresen és módszeresen végrehajtott tevékenység, amely biztosítja, hogy az alkalmazott eljárások megfelelően kielégítik a statisztikai eredmények tekintetében támasztott elvárásokat.
12.2.		Minőségértékelés	Szabványos minőségjegyeken alapuló, teljes körű adatminőség-értékelés.
13.	Relevancia		Annak meghatározása, hogy a statisztikai információk milyen mértékben elégítik ki a jelenlegi és a lehetséges felhasználói igényeket.
13.1.		Felhasználói igények	A felhasználók leírása és a statisztikai adatok tekintetében támasztott elvárásaik ismertetése.
13.2.		Felhasználói elégedettség	A felhasználói elégedettség meghatározására szolgáló intézkedések.
13.3.		Hozzáférés az igényelt statisztikákhoz	Annak meghatározása, milyen mértékben hozzáférhetők azok a statisztikák, amelyek iránt felhasználói igény mutatkozik.
14.	Pontosság és megbízhatóság		Pontosság: azt mutatja, hogy a számtani műveletek eredményei vagy a becslések milyen mértékben közelítik meg azokat a pontos vagy valós értékeket, amelyek mérésére a statisztikák irányulnak. Megbízhatóság: azt mutatja, hogy az eredeti becslést milyen mértékben közelíti meg a későbbi becslés során kapott értéket.
14.1.		Általános pontosság	A különböző összetevőket összegző adathalmazt vagy területet jellemző pontosság értékelése.
14.2.		Mintavételi hiba	A sokaságérték és annak számítása közötti különbség azon része, mely véletlenszerű mintavételből adódik, és annak eredménye, hogy a sokaságnak csupán egy alhalmazáról van szó.
14.3.		Nem mintavételi hibák	A becslésében előforduló hiba, amely nem tulajdonítható a mintavétel fluktuációinak.
15.	Időszerűség és időbeli pontosság		
15.1.		Időszerűség	Az adat által leírt esemény vagy jelenség és az adat hozzáférhetővé válása között eltelt idő hossza.
15.2.		Időbeli pontosság	Az adatok megjelenésének tervezett és tényleges időpontja között eltelt idő.

Szám	Fogalom	Alfogalom	Definíció
16.	Összehasonlíthatóság		Az alkalmazott statisztikai fogalmak, mérési eszközök és eljárások közötti különbségek hatásának mértéke a statisztikák különböző földrajzi területekre vagy eltérő időpontokra vonatkozó összehasonlítása esetén.
16.1.		Földrajzi összehasonlíthatóság	Annak meghatározása, hogy milyen mértékben hasonlíthatók össze a különböző földrajzi területeken felvett statisztikák.
16.2.		Időbeli összehasonlíthatóság	Annak meghatározása, hogy a statisztikák mennyire koherensek és összehasonlíthatók egy ésszerű időtartamon belül.
17.	Koherencia		Annak meghatározása, hogy az adatok mennyire alkalmasak arra, hogy más-más módon, különféle célból megbízhatóan kombinálják őket.
17.1.		Területek közötti koherencia	Annak meghatározása, hogy a statisztikák milyen mértékben összehasonlíthatók más adatforrások vagy statisztikai területek révén szerzett adatokkal.
17.2.		Belső koherencia	Annak meghatározása, hogy egy adott adathalmazon belül mennyire összeegyeztethetők a statisztikák.
18.	Költség és teher		Egy statisztikai termék tekintetében a gyűjtéssel és előállítással kapcsolatban a válaszadókra háruló költségek és terhek.
19.	Az adatok felülvizsgálata		Minden olyan módosítás, amely a már nyilvánosságra hozott statisztikák értékét érinti.
19.1.		Az adatok felülvizsgálatára vonatkozó politika	A közzétett adatok átláthatóságának biztosítására hivatott politika, melynek értelmében az előzetesen összeállított adatokat később felülvizsgálják.
19.2.		Az adatok felülvizsgálatának gyakorlata	Tájékoztató az adatok felülvizsgálatának gyakorlatáról.
20.	Statisztikai adatfeldolgozás		
20.1.		Forrásadatok	A statisztikai összesítések összeállításához használt nyers statisztikai adatok ismérvei és összetevői.
20.2.		Az adatgyűjtés gyakorisága	A forrásadatok gyűjtésének gyakorisága.
20.3.		Adatgyűjtés	Hivatalos statisztikákhoz szükséges adatgyűjtésre irányuló rendszeres és módszeres eljárás.
20.4.		Adathitelesítés	Az adat-összeállítás eredményeinek ellenőrzésére és a statisztikai eredmények minőségének biztosítására irányuló folyamatok.
20.5.		Adat-összeállítás	Meghatározott szabályok alapján végzett műveletek, amelyek eredményeként az adatokból új információk nyerhetők.
20.6.		Beállítás	Olyan eljárások, melyek azzal a céllal módosítják a statisztikai adatokat, hogy azok megfeleljenek a nemzeti és nemzetközi előírásoknak, illetve a speciális adathalmazok összeállítása során kezelik az adatok minőségbeli különbségeit.
21.	Megjegyzés		Kiegészítő szöveg, mely csatolható az adatokhoz vagy meta-adatokhoz.